

Stichting Synagoge Coevorden

Beleidsplan Stichting Synagoge Coevorden

Inleiding

Eind 2012 is Stichting Synagoge Coevorden opgericht, met als doel:

- 1 beheer en onderhoud van de voormalige synagoge,
- 2 zoeken naar een passende bestemming voor de voormalige synagoge,
- 3 onderzoeken, op schrift stellen en publiceren van de geschiedenis van de Joodse inwoners van Coevorden, Drenthe en het grensgebied en deze kennis overdragen aan de jeugd van het lager en voorgezet onderwijs en andere geïnteresseerden.
- 4 leggen van 'Stolpersteine' voor de (voormalige) woningen van de omgekomen Joodse medeburgers van Coevorden, die in 1942 zijn afgevoerd,
- 5 jaarlijks herdenken van 'Jom Hashoa',
- 6 verrichten van alles wat met bovenstaand verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Stichting beoogt het algemeen nut en heeft geen winst oogmerk.

Activiteiten

Aan een aantal doelen wordt of is uitvoering gegeven, zoals:

- 1 plaatsen van een behoorlijk aantal 'Stolpersteine',
- 2 jaarlijkse herdenking van de "Jom Hashoa",
- 3 lezingen houden over de recente geschiedenis van de Joodse inwoners in Europa,
- 4 tentoonstellingen inrichten/organiseren over het Joodse leven in Drenthe en omgeving,
- 5 verwerven van financiële middelen,
- 6 onderzoeken, op schrift stellen en publiceren van de geschiedenis van de Joodse inwoners van Coevorden, Drenthe en het grensgebied,
- 7 restaureren en isoleren van de beide gebouwen,
- 8 de overdracht van het beheer van het gebouw (synagoge + leraarswoning) door de Gemeente Coevorden aan Stichting beheer onroerend goed Synagoge Coevorden,

Nu er duidelijkheid is over het eigendom van het gebouw en over een deel van de subsidiëring wordt een totaalplan opgesteld. Na goedkeuring door het bestuur van Stichting beheer onroerend goed Synagoge Coevorden is, in overleg met subsidiërende instanties en enkele culturele organisaties in Coevorden, begonnen met een publiciteitscampagne, fondsenwerving en uitvoering van de te stellen doelen in het plan.

Plan van aanpak

1- Algemeen

Om een plan met voldoende onderbouwing op te zetten, zijn goede contacten nodig met vergelijkbare organisaties in de omgeving. Daartoe zijn bezoeken afgelegd aan diverse synagogen zoals Zuidlaren, Bourtange, Emmen, Enschede en Elburg. Die in Elburg en Bourtange zijn professioneel ingericht en worden tevens professioneel beheerd, waardoor deze op verschillende punten als voorbeeld kunnen dienen ook al werken wij uitsluitend met vrijwilligers.

Uit de gesprekken komt een aantal zaken duidelijk naar voren, namelijk:

- 1 het gebouw is in bezit van de gemeente van vestiging of van een stichting, die de gebruikers een, al dan niet symbolisch, bedrag als gebruiksvergoeding laat betalen. Wel worden aan het gebruik en beheer specifieke voorwaarden en eisen gesteld,
- 2 een goed doortimmerd plan is absoluut noodzakelijk en de opstartperiode kan wel 3 tot 5 jaar in beslag nemen, afhankelijk van de ingewikkeldheid van de materie,
- 3 er is een aantal personen en organisaties, dat hulp kan bieden bij het opstellen van plannen en bij de realisatie ervan,
- 4 alle genoemde synagogen zijn, net als Coevorden, aangesloten bij Syneon te Aalten (de overkoepelende organisatie van Synagogen in Noord- en Oost-Nederland).

Het plan, dat gemaakt wordt, zal dan ook vooral steunen op deze informatie, die verzameld is en nog verzameld zal worden. We maken daarbij gebruik van de diverse instanties die zich bezig houden met de geschiedenis van het Joodse leven in Nederland in het algemeen en in Coevorden, Drenthe en het grensgebied in het bijzonder en van de culturele organisaties in Coevorden, Drenthe en omgeving.

2.1- Het gebouw

Het gebouw, bestaande uit de synagoge en leraarswoning, is in bezit van Stichting beheer onroerend goed Synagoge Coevorden en is een rijksmonument. Het zal, gezien de geschiedenis van Coevorden, een blijvend cultureel monument dienen te blijven, dat goed onderhouden dient te worden en opengesteld moet zijn voor het publiek.

Het gebouw is in de 70-er jaren gerenoveerd, maar is duidelijk aan een nieuwe renovatie toe. Daarbij spelen het behoud van de bouwsubstantie, de isolatie van het gebouw en de verwarmingsinstallatie een hoofdrol.

2.2- Indeling van het gebouw en mogelijke activiteiten

Het gebouw, gedeeltelijk met 2 verdiepingen, beslaat een grondvlak van ca. 200 m² en bestaat uit:

- 1 de sjoel van ca. 100 m² met ca. 25 m² ruimte op een verdieping, de 'vrouwengalerij',
- 2 de leraarswoning met grondvlak van ca. 100 m² met diverse kleine ruimten, zoals gang, ontvangstruimte, kelder, achterkamer, serviceruimte, toiletruimte en een verdieping van ca. 30 m².

De leraarswoning, vast verbonden met de sjoel, is uniek te noemen in Nederland en is onderdeel van de functie van het hele gebouw als museum, als centrum voor het verhaal van het Joodse leven in Drenthe en de grensgebieden.

De sjoel is met een oppervlakte van 100 m² de grootste in Drenthe (ter vergelijking, de synagoge in Emmen ca. 60 m² en die in Zuidlaren ca. 30 m²).

De sjoel biedt een aantal mogelijkheden:

- 1 lezingen en voordrachten houden,
- 2 herdenkingen houden,
- 3 tentoonstellingen houden, zowel vaste als tijdelijke,
- 4 Jiddische muziek en muziek van Joodse componisten laten horen.

Om te bepalen, welke zaken hiervoor in aanmerking komen, is overleg gepleegd met het Herinneringscentrum Westerbork, het Joods Historisch Museum in Amsterdam, Syneon te Aalten, met de beide andere musea in Coevorden, namelijk het Stedelijk Museum (in het Arsenaal) en het Museum Thijnhof (in de voormalige muziekschool) en met relevante culturele verenigingen en kerkelijke organisaties in Coevorden en omgeving (ook in Duitsland).

Op de bovenverdieping van de leraarswoning is ruimte voor halfjaarlijks wisselende tentoonstellingen en voor bijeenkomsten met scholieren.

De achterkamer beneden is ingericht als koffiekamer, vergaderruimte en voor documentatie en studie. Er is een bibliotheek met boeken over Joodse onderwerpen. De gevonden informatie over voormalige Joodse inwoners van Drenthe en omgeving moet nog worden gearhiveerd.

2.3- Wettelijke voorschriften

Het gebouw voldoet aan de wettelijke eisen wat veiligheid en beveiliging betreft. Indien veel meer bezoekers komen, zal het aanpassen aan de veiligheidsvoorschriften nauwlettend worden gevolgd en invloed hebben op de inrichtingskosten. Ook zal de bovenverdieping zo mogelijk toegankelijk worden voor minder validen, eventueel met een traplift.

2.4- Conclusies t.a.v. het plan voor het gebouw

Na de bepaling van de staat van het gebouw en de ontvangst van de relevante subsidies, is een keuze gemaakt voor de fasering van de werkzaamheden die gedaan moeten worden met in acht neming van de museumfunctie van het gebouw. Begonnen is met de leraarswoning.

Voor een goede realisatie van het plan heeft de gemeente het gebouw in beheer gegeven aan Stichting beheer onroerend goed Synagoge Coevorden. Het gebouw ondergaat, dankzij subsidie van de provincie Drenthe, een renovatie om er een goed en degelijk gebouw van te maken:

1 met de juiste monumentale uitstraling en

2 met vooral in de eerste 10 jaar geringe onderhouds- en energiekosten.

Met de notaris is overlegd hoe de relatie tussen Stichting Synagoge Coevorden en Stichting beheer onroerend goed Synagoge Coevorden moet zijn. Vooral wanneer het batig saldo van een ANBI - organisatie ten goede dient te komen van een andere ANBI -organisatie.

3- De activiteiten

De volgende activiteiten zijn en worden ontwikkeld:

1 jaarlijkse herdenking Jom Hashoa (sinds jaren traditie),

2 Stolpersteine leggen sinds november 2014,

3 lezingen over Joodse culturele onderwerpen,

4 lezingen over onderzoek in de archieven met betrekking tot de Joodse inwoners van Coevorden, Drenthe en het grensgebied,

5 muziekavonden, waarbij rekening wordt gehouden met andere gelegenheden in Coevorden waar concerten plaats vinden.

6 tentoonstellingen, die aspecten van het Joodse leven laten zien, bijvoorbeeld op het gebied van de Joodse cultuur, de Jodenvervolging, de vernietigingskampen, de relaties met Joodse bevolking juist over de grens, gebruiksvoorwerpen, documenten over Joodse inwoners enz.

7 filmvoorstellingen over de geschiedenis van de Joodse bevolking in Coevorden en Nederland.

8 Uitgave van publicaties over het Joodse leven in Drenthe en omgeving.

9 andere activiteiten die een culturele grondslag hebben, zoals die al plaats vinden en gepland zijn. Overleg met de andere musea en culturele organisaties in Coevorden, Drenthe en de grensstreek is vanzelfsprekend.

De gemeente Coevorden onderhoudt, in overleg met het Nederlands Israëliisch Kerkgenootschap (NIK) en onze stichting, de Joodse begraafplaats en het Metaheerhuisje.

Werkzaamheden voor het bestuur.

4- Overleg

Het bestuur bestaat uit vrijwilligers en wordt door vrijwilligers ondersteund. Het bestuur overlegt met partners in Coevorden en omgeving en met Joodse organisaties in Nederland en het buitenland. Het is noodzakelijk om regelmatig overleg te hebben met de verschillende genoemde instanties. Hierbij dient het gezamenlijk belang van de organisaties en van de stad Coevorden centraal te staan.

5- Activiteitenplan

Jaarlijks wordt een activiteitenplan opgesteld dat afgestemd is met de diverse partners en belanghebbenden.

6- Beleidsplanning

Daar veel werk verzet moet worden, is het volgende streefplan leidraad:

1 afronding eigendom en beheer van het gebouw,

2 regelmatig overleg en jaarlijks afstemmen van de plannen met culturele organisaties, musea enz. in Coevorden, Drenthe en de grensstreek,

3 publiciteit zoeken in binnen- en buitenland om bezoekers te trekken en het synagoge museum onder de aandacht van een breed publiek brengen,

4 fondsenwerving voor tentoonstellingen, activiteiten en de inrichting van het gebouw,

5 realisatie resterende renovatie werkzaamheden met in acht neming van het activiteitengebruik van het gebouw.

5 verdere inrichting van het gebouw en de leraarswoning,
6 werven vrijwilligers ter ondersteuning van het bestuur van de stichting en vrijwilligers voor de uitvoering van de activiteiten in de synagoge,
7 per seizoen een substantiële bijdrage leveren aan de culturele agenda van de gemeente Coevorden en andere partners,
8 intensief contact onderhouden met nabestaanden van Joodse inwoners van Coevorden en omgeving.

7- Financiën

Er is een jaarlijkse begroting voor de diverse werkzaamheden. Omdat niet alles door het bestuur uitgevoerd kan worden, zal een beroep gedaan moeten worden op vrijwilligers en op deskundige organisaties. Dat laatste kost geld en daarbij is ondersteuning voor het verkrijgen van de benodigde gelden en subsidies gewenst.

8- Publiciteit, website, dag- en weekbladen

Regelmatig wordt informatie over alle activiteiten verstrekt via de daartoe geëigende media. Ook geeft Stichting Synagoge Coevorden maandelijks een Nieuwsbrief uit, zij heeft een website, een facebook-pagina en informatiemateriaal. Bovendien geeft Stichting Synagoge Coevorden een aantal publicaties uit over onderwerpen het Joodse leven betreffend en werkt de Stichting aan de uitgave van boeken over het onderwerp.

9- Organisatie

Het bestuur zal, indien nodig, nieuwe vrijwilligers zoeken die deskundig zijn op relevante gebieden.

Het bestuur van Stichting Synagoge Coevorden
Coevorden, 1 juni 2021